

LEERGANG PRIVACY: VAN WBP NAAR AVG

CASUS PLATFORM MIJNSTADMIJNDORP (MSMD)

MARGREET VINK-BOS

7 JUNI 2018

PLATFORM MIJNSTADMIJNDORP

- MijnStadMijnDorp (MSMD) is een cultuurhistorisch online platform en bestaat uit de website MijnStadMijnDorp, de digitale onderzoeksomgeving www.onderzoekoverijssel.nl en het collectiebeheersysteem OpenAtlantis (DEVENTit). Het is tot stand gekomen door een samenwerking van erfgoedinstellingen in Overijssel, het kent derhalve veel verschillende deelnemers.
- Het Historisch Centrum Overijssel (HCO) faciliteert het platform MijnStadMijnDorp (MSMD).
- In deze casus gaat het met name om de website MSMD en haar deelnemers.

HUIDIGE SITUATIE MSMD

- HCO is niet verantwoordelijk en aansprakelijk voor de inhoud van het aangeboden materiaal op de website MSMD:
- Zie 6:196c lid 4 Burgerlijk Wetboek (BW): “degene die diensten van de informatiemaatschappij verricht als bedoeld in artikel 15d lid 3 van Boek 3, bestaande uit het op verzoek opslaan van van een ander afkomstige informatie, is niet aansprakelijk voor de opgeslagen informatie, indien hij:
 - niet weet van de activiteit of informatie met een onrechtmatig karakter en, in geval van een schadevergoedingsvordering, niet redelijkerwijs behoort te weten van de activiteit of informatie met een onrechtmatig karakter, dan wel
 - zodra hij dat weet of redelijkerwijs behoort te weten, prompt de informatie verwijdert of de toegang daartoe onmogelijk maakt.
- Deelnemers zijn historische verenigingen, kleine musea, gemeenten. Zij maken onderdeel uit van het platform (online op website en fysiek door middel van netwerkbijeenkomsten).
- Gebruikers zijn mensen en organisaties die een account hebben op de website MSMD, zij hebben de gebruikersvoorwaarden getekend om gebruik te kunnen maken van website

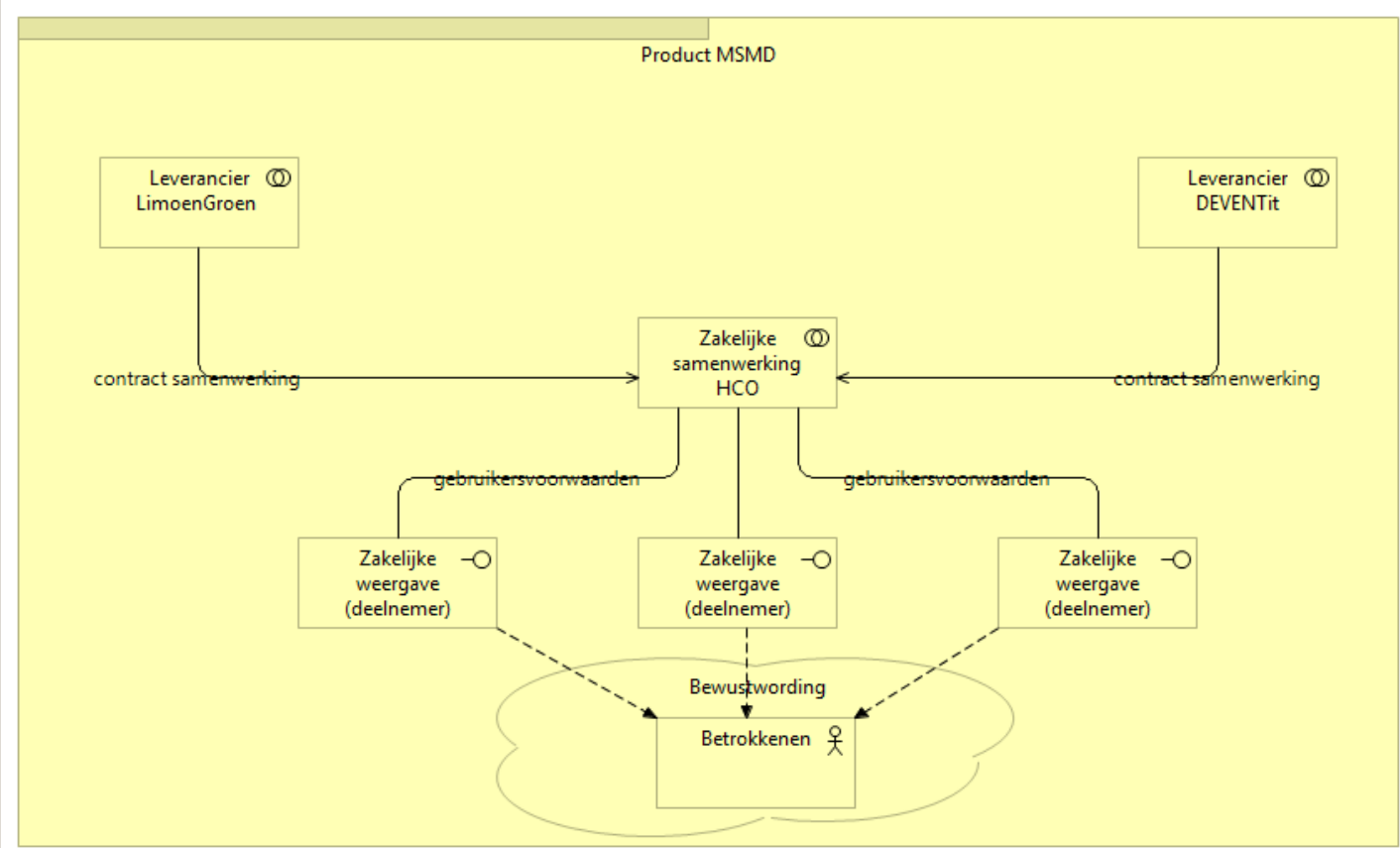
PROBLEEMSTELLING

- De deelnemers van het platform MSMD hebben aangegeven dat zij nog onvoldoende kennis hebben van de AVG in relatie tot (de bedrijfsvoering van) hun eigen verenigingen en collecties.
- Vraag die speelt bij de deelnemers: wat mag online gepresenteerd worden aan beeldmateriaal op de website MijnStadMijnDorp (MSMD) in relatie tot de AVG en het auteursrecht?

DOEL (ZIE UITWERKINGEN)

1. Een stappenplan AVG introduceren en implementeren voor de deelnemers, onder andere bewustwording;
2. Praktische toepassing van de AVG aanbieden aan de deelnemers in relatie tot hun gegevensverwerking;
3. Hoe wordt de keten MSMD AVG proof?

PRODUCT MSMD: SAMENWERKING MET VERSCHILLENDE ROLLEN

ROL HCO (FUNCTIONEEL BEHEERDER)

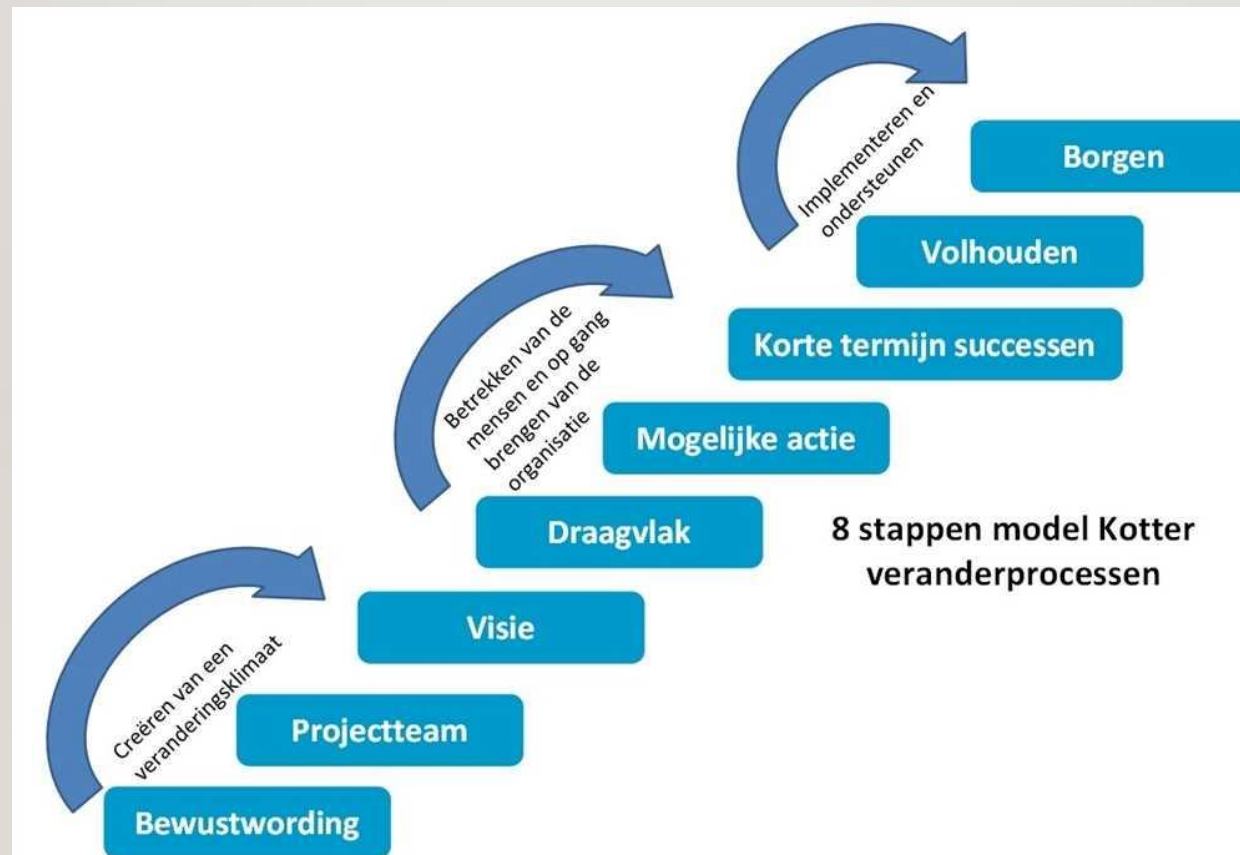
MSMD is zowel een deelnemersplatform als een leveranciersplatform:

- HCO heeft een centrale rol en is de spin in het web
- HCO faciliteert technische ondersteuning voor de deelnemers en moet als verwerkersverantwoordelijke verwerkersovereenkomsten afsluiten met de softwareleverancier DEVENTit en websitebouwer LimoenGroen, zodat er voldoende technische maatregelen genomen worden om persoonsgegevens op de website MSMD te waarborgen (privacy by design / privacy default (zie verder praktische toepassing))
- HCO stelt als voorwaarde - om actief gebruik te kunnen maken van de website door deelnemers en gebruikers - dat zij een account aanmaken en de gebruikersvoorwaarden accepteren.

ROL DEELNEMERS

- Deelnemers zelf zijn ook weer verwerkersverantwoordelijke, zij zijn inhoudelijk verantwoordelijk voor de data die zij plaatsen op de website MSMD. Daarvoor moeten ze de gebruikersvoorwaarden van MSMD accepteren.
- Deelnemers moeten ook bewustwording creëren bij hun eigen betrokkenen.
- Deelnemers moeten bepalen op basis van welke grondslag zij persoonsgegevens van betrokkenen verwerken.
- Deelnemers moeten zo nodig met betrokkenen zelf afspraken maken (toestemming vragen)

UITWERKING 1: STAPPENPLAN / METHODE VAN AANPAK

AANPAK HCO

- Bewustwording bij deelnemers creëren (deelnemersbijeenkomst organiseren)
- Handreiking voor deelnemers opstellen over AVG
- Verwerkersovereenkomsten afsluiten met softwareleverancier DEVENTit en LimoenGroen
- Privacy bij design of default toepassen op website MSMD
- Gebruikersvoorwaarden aanpassen (wijzigingsbeding opnemen in de nieuwe gebruikersvoorwaarden)
- Deelnemersovereenkomsten opstellen en vastleggen
- Privacyverklaring op website MSMD aanpassen naar AVG

AANPAK DEELNEMERS MSMD

- Bewustwording creëren bij hun betrokkenen (leden)
- AVG opnemen in visie historische verenigingen
- Visie vertalen naar beleidsstukken (privacybeleid, -reglement, -verklaring) historische verenigingen
- Nalopen werkprocessen op borgen privacy van de persoonsgegevens
- Gegevensverwerkingen in kaart brengen door historische verenigingen
- Documenteren welke persoonsgegevens verwerkt worden (register van verwerkingen)

UITWERKING 2. PRAKTISCHE TOEPASSING (1) : VERSCHIL WBP - AVG

WbP	AVG
Rechten van betrokkenen	Meer rechten betrokkenen
Functionaris Gegevensbescherming optioneel	Functionaris Gegevensbescherming raadzaam
PIA optioneel	PIA soms verplicht, bij nieuwe grootschalige en systematische verwerkingen
Melding datalek optioneel	Melding datalek veelal verplicht
Boetes beperkt	Boetes verzaamd
Minimaliseer gebruik data	Privacy by design en default
Doelbinding data	Verzwarend doelbinding
	Aanvullend: recht op vergetelheid en dataportabiliteit

PRAKTISCHE TOEPASSING (2): VOLDOEN AAN Plichten

Hoe kunt u als deelnemer aantonen aan de Autoriteit Persoonsgegevens dat u aan uw plichten hebt voldaan?

Daarvoor kunt u een aantal dingen doen. Als men aan deze punten voldoet, dan is de organisatie behoorlijk AVG-proof.

Verwerkingen persoonsgegevens:

- Register van verwerkingen aanleggen en bijhouden
- Verwerkersovereenkomsten met andere organisaties opstellen
- Procedure grondslag toestemming opstellen: documenteren van de wijze waarop u toestemming vraagt en het bewijs dat de toestemming is gegeven

Datalekken:

- Procedure omgang datalekken opstellen
 - Datalekken bijhouden in een datalekkenregister
-

PRAKTISCHE TOEPASSING (3): VOLDOEN AAN PLICHTEN (VERVOLG)

Privacy:

- Privacybeleid, -reglement, -verklaring opstellen door de deelnemers (of aanpassen) aan AVG

Gegevensbescherming:

- Privacy by design (ontwerpfase): nemen van technische en organisatorische maatregelen door al in het begin van het ontwerp invulling te geven aan bescherming van persoonsgegevens (pseudonimisering en dataminimalisatie)
- Privacy by default (gebruiksfase): de standaardinstellingen in systemen zijn ingesteld om maximale privacybescherming te borgen (voorbeeld: dat mensen zich actief voor een nieuwsbrief moeten aanmelden en dat dit niet standaard aan staat).

Gegevensbeschermingsbeoordeling:

- Privacy Impact Assessment (PIA): documenteren van de gegevensbeschermingseffectbeoordelingen op hoge risico's bij nieuwe verwerkingen.

PRAKTISCHE TOEPASSING (4): WELKE DOCUMENTEN MOET DE ORGANISATIE HEBBEN?

Een aantal documenten kunnen binnen de organisatie binnen het kader van de AVG niet ontbreken:

- Verwerkingsregister: hierin staan alle activiteiten die je als organisatie doet met betrekking tot persoonsgegevens. Ook staat hierin welke gegevens dat dan zijn, waarom je ze nodig hebt, en hoelang je ze bewaart als je ze niet meer nodig hebt.
- Verwerkersovereenkomsten
- Procedure omgang datalekken
- Datalekkenregister
- Gegevensbeschermingsbeleid
- Privacyverklaring, -beleid, -reglement
- Procedures grondslag toestemming persoonsgegevens

PRAKTISCHE TOEPASSING (5): VRAGEN DEELNEMERS MSMD

Wat mag online gepresenteerd worden aan beeldmateriaal op de website MijnStadMijnDorp (MSMD) in relatie tot de AVG en het auteursrecht?

- Bijvoorbeeld : Hoe moet ik omgaan met bidprentjes? Mag ik (school)foto's online plaatsen op de website?

PRAKTISCHE TOEPASSING (6): VRAGEN DEELNEMERS MSMD

In relatie tot AVG:

- Beeldmateriaal, waarbij personen herkenbaar in beeld zijn (waaruit o.a. ras of etnische afkomst blijkt) valt onder het verbod op verwerking van persoonsgegevens in de bijzondere categorieën en mag in principe niet verwerkt worden op basis van AVG (overeenkomstig artikel 9, eerste lid), maar dit lid is niet van toepassing tenzij aan voorwaarden voldaan wordt; in het geval van MSMD is de verwerking noodzakelijk met oog op archivering in algemeen belang, wetenschappelijk en historisch onderzoek (AVG artikel 9, lid 2j) overeenkomstig artikel 89, lid 1 AVG.

PRAKTISCHE TOEPASSING (7): VRAGEN DEELNEMERS MSMD

Beeldmateriaal in historische beeldbanken, waaronder ook het platform MSMD, moet geschaard worden onder de uitzondering om bijzondere categorieën van persoonsgegevens te mogen verwerken (zie ook Uitvoeringswet AVG artikel 24 (uitzonderingen voor wetenschappelijk of historisch onderzoek of statistische doeleinden). Het tonen van beeldmateriaal op MSMD is de reden van bestaan van dat platform, waardoor er ook onderzoek gedaan kan worden via Onderzoekoverijssel.nl en dient een algemeen belang: **behoud en presentatie van het cultureel erfgoed.**

- “Geschiedenis is een levend element in onze samenleving. Het bepaalt mede onze identiteit en biedt inspiratie voor de toekomst. Het Historisch Centrum Overijssel vindt het belangrijk dat de geschiedenis van Overijssel herkenbaar en toegankelijk is voor alle mensen, zowel in Overijssel als daarbuiten. Naast het HCO spelen historische verenigingen, archiefinstellingen en andere beheerders van mooie collecties in Overijssel een belangrijke rol in de zorg voor het behoud en de presentatie van het cultureel erfgoed van Overijssel. Het platform MijnStadMijnDorp bestaat uit de website [MijnStadMijnDorp](http://MijnStadMijnDorp.nl), de digitale onderzoeksomgeving www.onderzoekoverijssel.nl en het collectiebeheersysteem OpenAtlantis (DEVENTit) ”. Teneinde dit doeleinde te kunnen uitoefenen is het van belang dat beeldmateriaal bewaard en getoond kan worden op de website MSMD.

PRAKTISCHE TOEPASSING (8): VRAGEN DEELNEMERS MSMD

- Beeldmateriaal in de huidige databases op MSMD is dermate zo omvangrijk dat het niet evenredig is voor de deelnemers MSMD, zoals historische verenigingen, om met terugwerkende kracht uitdrukkelijke toestemming te vragen aan betrokkenen (Uitvoeringswet 24, lid c: wanneer het vragen van uitdrukkelijke toestemming onmogelijk blijkt of een onevenredige inspanning kost) en hun databases daarop aan te passen.
- Volg het uitgangspunt van 'piep'-systeem: actie ondernemen als er bezwaar gemaakt wordt door betrokkenen (advies).
- Vermeld duidelijk wat je als deelnemer geregeld hebt om de privacy van betrokkenen te waarborgen (privacyverklaring, -beleid en -reglement).
- Vraag toestemming bij het plaatsen van nieuw beeldmateriaal (advies).
- Ga nieuw beeldmateriaal pseudonimiseren (ontkoppel de naam en adres etc. van de foto zelf) (gebruikersinstructie maken) en anonimiseren in bepaalde gevallen.

PRAKTISCHE TOEPASSING (9): VRAGEN DEELNEMERS MSMD

In relatie tot auteursrecht:

In eerste instantie was de probleemstelling ook gericht op het auteursrecht, maar bij de verdere uitwerking van deze casus heb ik het beschikbaar stellen van beeldmateriaal in relatie tot het auteursrecht hier niet verder uitgewerkt, aangezien dat een eigen benadering behoeft en dat zou te ver gaan om hier uitgebreid te behandelen. Wel kan ik melden dat vanuit het HCO aan een handreiking over auteursrecht voor de deelnemers gewerkt wordt.

UITWERKING 3: HOE WORDT DE KETEN MSMD AVG- PROOF ?

Herziene procedures

Herziene contracten en
overeenkomsten

Herzien (privacy)beleid

Herziene technische en
organisatorische maatregelen

